

TÜRK DİL KURUMU
SATIN ALINACAK VE BASTIRILACAK
YAPITLAR İÇİN ÖDENECEK ÜCRET
YÖNETMELİĞİ

1 Haziran 1968'de yürürlüğe girmiştir

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 059-165/1



SATIN ALINACAK VE BASTIRILACAK
YAPITLAR İÇİN ÖDENECEK ÜCRET
YÖNETMELİĞİ

1 Haziran 1968'de yürürlüğe girmiştir

**SATIN ALINACAK VE BASTIRILACAK
YAPITLAR İÇİN ÖDENECEK ÜCRET
YÖNETMELİĞİ**

Onay tarihi: 26. 5. 1968

Madde 1 - Türk Dil Kurumunca bastırılmak üzere satın alınacak telif ve çeviri yapıtlarla yararlanılmak için yazdırılacak ya da çevirtilecek yazıların ücretleri saymaca sayfaya göre ödenir.

İki yüz sözcüklük Türkçe metin, bir saymaca sayfa sayılır.

Madde 2 - Resimli ve haritalı yapıtlarda resim, harita, fotoğraf ve şekiller orijinalse, yapıt sahibince çizilmiş ya da hazırlanmışsa basıldıkları zaman bunların kitapta alacakları yere göre santimetre karesinde iki sözcük bulunduğu kabul edilir ve yazılar için uygulanan ölçü esas tutularak ücret ödenir.

Madde 3 - Bir yapıtın kaç sayfa tuttuğu şöyle hesaplanır:

Onuncuya değin herhangi bir sayfadan başlanarak bundan sonra her onuncu sayfada (tam sayfa olması şarttır) bulunan sözcükler sayılır. Toplam, deneme yapılan sayfa sayısına bölünür; her sayfada ortalama kaç sözcük bulunduğunu gösteren bu rakam, yapıtta bulunan dolu sayfalar sayısıyla çarpılır. Çıkan sayı 200'e bölünür. Sonuç 200 sözcüklük sayfa sayısını bildirir. Bölme sırasında kalan kesir 100'den çok ise sayfaya bir sayı daha eklenir, 100'den eksik ise hesaba katılmaz. Dolu olmayan sayfalar ayrıca sayılarak genel toplama katılır. Bu hesaba, ikinci madde gereğince klişesi yapılacak kısımlara karşılık olan sözcük sayısı da katılır.

Madde 4 – Bir yapıtın satın alınması, Yönetim Kurulu kararına bağlıdır.

Madde 5 – İlk baskıyla ondan sonraki baskıların sayısı, gereksinmeye göre, Yönetim Kurulunca saptanır.

Madde 6 – Yazı ücreti, yayımlanacak yapıtın her baskısı için ayrı ayrı ödenir. Satın alınan yapıtların ilk basım hakkı Türk Dil Kurumundur. 7. maddede gösterilen ücretler, yapıtın birinci baskısı içindir. İkinci baskıda, birinci baskı için ödenen ücretin üçte ikisi, ondan sonraki baskılarda yarısı ödenir.

İkinci ve daha sonraki baskılar için yazarı tarafından sonradan eklenecek sayfalara yazı ücreti tam olarak ödenir.

Kurumda yararlanmak için yazdırılan yapıt ve yazılarla yaptırılan çevirilere yalnız bir kez yazı ücreti ödenir. Bu gibi yapıtların ileride basılması halinde ilk baskı için ücret ödenmez, ikinci ve daha sonraki baskı ücretleri ödenir:

Madde 7 – Yazı ücretleri, saymaca sayfa başına aşağıdaki esaslara göre ödenir:

- a) Satın alınan telif yapıtlar için 35 lira,
- b) Çeviriler için 25 lira;
- c) Ölü dillerden ve Türk lehçelerinden yapılan çevirilere 25 lira,
- ç) Türkçeden yabancı bir dile yapılan çevirilere 35 lira,
- d) Hangi dilden olursa olsun Latin harfleriyle yazılı yapıtlardan aktarılan metinlere 5, başka harflerle yazılı yapıtlardan aktarılan metinlere 10 lira,
- e) Çevriyazılı metinlere 20, edisyon kritiklere 25 lira,
- f) Tıpkıbasımlara 5 lira,
- g) Eski metinlerden bugünkü dile çevrilenlere 20 lira ödenir.

Madde 8 – Yönetim Kurulu, bir yapıtın satın alınmasını karara bağlarken Yürütme Kuruluna, 7. maddedeki ölçülere göre hesaplanacak yazı ücreti

tinin tutarından daha az bir bedel üzerinde toptan uyuşma yetkisi de verebilir.

Madde 9 – Türk Dil Kurumunca bastırılmak üzere satın alınan yapıtların:

a) İkinci ve daha sonraki baskılarının yapılması Yönetim Kurulu kararına bağlıdır.

b) Bir yapıtın baskısı tükendikten sonra yazarı aşağıdaki yöntemlere göre yapıtını kendisi bastırabilir: Yapıt tükendikten sonra Kurumca yeni baskısı yapılmayacağı yazara bildirilmiş, ya da iki yıl içinde yeni baskıya başlanmamışsa yazar altı ay önce Kurumu haberdar ederek yeni baskılarını yapabilir.

Madde 10 – Terim fişleri için aşağıdaki esaslara göre ödeme yapılır:

a) Yeni bulunan terimler için, fişlere harcanan zaman, verilen emek, gösterilen başarı ve işin bilimsel yönü göz önüne alınarak, ilgili kol başkanının önerisi üzerine ve Yürütme Kurulu kararıyla, terim fişi başına 1 liradan 10 liraya kadar ücret ödenir.

b) Kitaplar taranarak elde edilen terimlerin incelenmesi, Türkçe ve yabancı dildeki karşılıklarının bulunması, tanımlarının yapılması, Derleme ve Tarama Sözlüklerine gereç olacak fişlerle Türkçe ve yabancı dil sözlüklerinin fişlenmesi işlemleri de (a) fıkrasının kapsamına girer.

c) Adı geçen fişlerdeki gereçler bir araya getirilerek kitap halinde yayımlanırsa fişleri hazırlamış olanlara ayrıca bir yazı ücreti ödenmez.

Madde 11 – Telif ya da çeviri bir yazının “Türk Dili Araştırmalar Yıllığı” için satın alınmasına Yıllık’ın Yazı Kurulu karar verir. Bu yazılar için de 7. maddedeki ücret baremi uygulanır.

Yıllık’a girecek yazıların Yazı Kurulunca kabulünden sonra, yazarının ya da çevircisinin isteği üzerine, yazı ücretinin üçte ikisini geçmemek şartıyla, öndelik verilebilir.

Yıllık’ta yayımlanan yazıların Kurumca ayrı-basımları yapılırsa yazar ya da çevircilerine parasız olarak 50 sayı verilebilir.

Yıllık’tan başka yapıtların ayrı ayrı yazarlar tarafından hazırlanan ve bu iş için seçilen ayrı bir yarkurulun onayından geçmiş olan yazıları için de bu madde uygulanır.

Madde 12 – Ücreti Türk Dil Kurumunca ödenmemiş olan radyo konuşmaları, açık oturumlar, konferanslar ve benzeri yayımlar yazılı duruma getirilirse 7. maddenin (a) fıkrası uygulanır. Bu yazılar, Türk Dili dergisinde yayımlanırlarsa yine 7. maddenin (a) fıkrasına göre ücret ödenir.

Madde 13 – Telif ya da çeviri yazıların Türk Dili dergisi için satın alınmasına dergi Yazı Kurulu karar verir. Bunların ücretleri, yazılar dergide yayımlandıktan sonra ödenir. Bu yazılar için de 7. maddedeki ücret baremi uygulanır. Ancak, özel sayılara girecek yazılara Yazı Kurulunca kabulünden sonra, yazarın isteği üzerine, yazı ücretinin tümü ödenebilir.

Dergide yayımlanacak her yerli şiire 30 - 75, çeviri şiir başına da 30 - 60 lira ödenir.

Madde 14 - Baskı sayısı bini geçmeyen yapıtlardan 35, bini geçen yapıtlardan 50 sayı, yazar ya da çeviricilerine parasız olarak verilir. Yazarı isterse ayrıca 50 sayı, % 50 indirimle kendisine verilebilir. Bunun dışında parasız kitap verilemeyeceği gibi yazarı ya da çeviricisi tarafından baskı ve kâğıt gideri sağlansa dahi ek olarak kitap bastırılması yoluna gidilmez.

Madde 15 - Türk Dil Kurumunca çıkarılan dergilerde belli yazı ücretleri ödenerek yayımlanmış bulunan yazılar ikinci kez Kurumca kitap ya da broşür halinde bastırılırsa yazar ya da çeviricilerine bu Yönetmelik hükümleri gereğince verilecek yazı ücretlerinin yalnız yarısı ödenir.

Madde 16 - Bir yapıtı incelemekle görevlendirileceklere verilecek ücret, Yürütme Kurulu kararıyla olur ve aşağıdaki şekilde uygulanır:

a) İnceleyici bir kişi ise inceleme ücreti, telif ücretinin % 10'unu geçmez.

b) İnceleyenler birden artık ise inceleme ücreti, telif ücretinin % 15'ini geçmez.

c) Özel bir incelemeyi gerektiren konularda Yarkurul üyelerine verilecek ücretler Yürütme Kurulunca kararlaştırılır.

Madde 17 - Kurumca bastırılacak telif ve çeviri yapıtlarla antolojiler için başka birisine önsöz

ya da giriş yazdırılması gerekirse bunları yazacak kişileri, yazının sayfa sayısını ve ödenecek ücreti Yürütme Kurulu kararlaştırır.

Madde 18 - Yayımlanacak bir yapıtın telif hakkının ödenebilmesi için şu belgelerin Türk Dil Kurumuna verilmiş olması şarttır:

a) Yasasına uygun sözleşme belgesi (Kurum'dan alınır).

b) Yapıtın öz, imlâ, terim, dil, harita ve şekiller bakımından hemen dizgisine başlanabilecek biçimde düzenlenmiş ve daktilo ile düzgün yazılmış iki kopyası (daktilo ile yazdırma giderini yazar öder).

Madde 19 - Satın alınan yapıtların yazar ya da çeviricilerine, isterlerse, yazı ücretlerinin üçte ikisi öndelik olarak hemen ödenir. Geri kalan miktarı, baskı işi tamamlandıktan sonra ve kesinleşen basılmış metin göz önünde bulundurularak 3. ve 7. maddelerdeki esaslara göre hesaplanarak ödenir.

Bir yapıt, Kuruma verildiği tarihten başlamak üzere üç yıl sonunda bastırılmazsa alacağın geri kalanı hesaplanıp sahibine ödenir.

Madde 20 - Yapıtın dizgi düzeltmeleri yazarı tarafından parasız yapılır. Sahibinin yapmadığı ve yaptırmadığı düzeltmeler Kurumca bir başkasına yaptırılır; bu düzeltmeye verilecek ücret, yazarın alacağından kesilir.

Geçici madde - Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden önce birinci baskısı yapılmış olan yapıt-

ların ikinci ve daha sonraki baskılarına bu Yönetmelik hükümlerine göre telif hakkı ödenir.

Madde 21 - Bu yönetmelik 1 Haziran 1968 tarihinde yürürlüğe girer.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 089-165/1

GÜN. Mad. 5- Satın alınacak ve bastırılacak yapıtlar Yönetmeliğinin okunmasına başlandı.

Üyeler madde madde okunmasını uygun görme eğilimi gösterdiler.

DİZDAROĞLU- Yönetmeliğin eski metni ile bugünkü metni arasında çok az fark vardır. Eski Yönetmelik hakkında da bütün arkadaşların fikri vardır. Onun için madde madde okunmasını uygun bulmuyorum.

GÖKYAY- Eski Yönetmelikle farkı çok az da olsa, madde üzerinde değişik fikirler olabilir. Münakaşasız geçmek doğru değildir.

CIVAĞLU- Madde madde okunmasını isteyenler? Kabul edilmiştir.

Madde 1 okundu.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 959-165/2

BAŞKAN- Bu madde hakkında düşündükleriniz?

GÖKYAY- Bu maddede hizmet kelimesi ne ifade ediyor?

GÖKŞEN- Eser telif ya da çeviri olmaz da sipariş çalışma olabilir. Buna hizmet dedik.

DİZDAROĞLU- Bir yazardan üzerinde çalışılacak bir konu için inceleme rica edilir. Bu satın alınır ama bastırılmaz kitaplıkta kalır. Veya bir çeviri istenir bu çeviri de bastırılmaz kitaplıkta saklanır. Bu gibi eserler için "hizmet" tabiri konulmuştur.

GÖKŞEN- Bundan önceki 1962 ve 1967'de hazırlanan yönetmeliklerde de bu tabir vardır.

DİZDAROĞLU- Bir misal ile açıklayayım. Meselâ Beşir Göğüş'e Gramer Kolu için Türkçede Fiiller üzerinde bir çalışma hazırlanmıştır. Bu çalışmadan kaynak olarak yararlanılıyor, ama basılmıyor.

AKSOY- Bana kalırsa bu maddenin "hizmet" kelimesi çizilirse madde daha sarıh olur. "yazdırılacak" kelimesi bunu karşılar zaten.

DEMİRAY- Malzeme olarak kullanılmak üzere hazırlanacak denebilir.

AKSOY- O zaman tahdit edilmiş olur. Bence yazdırılacak kâfidir.

BULUÇ- Bilhassa hizmet için demeye ne lüzum vardır? Zaten her şey hizmet için yapılır.

AKSOY- En uygun şekil hizmet için kelimelerini çizmekle olacaktır.

GÖKYAY- Hizmet için kaydı olmazsa eser sahibi halâ basılmadı diye iddiada bulunabilir. Tasrih şarttır.

KARAL- Bu iş yazarla halledilir. Mukavelede bu belirtilecektir.

GÖKYAY- Bir insan emek verdiği eserinin kamuya arz edilmesini ister.

EDİSKUN- Hizmet yerine yararlanmak için dense...

DEMİRAY- Türk Dil Kurumunca satın alınacak ve bastırılacak telif ve çeviri yapıtlarla, yararlanmak için yazdırılacak ya da çevirtilecek yazıların

ücretleri saymaca sayfaya göre ödenir, şeklinde olmasını öneriyorum.
BAŞKAN- Demiray'ın bu madde şekli için önerisini oyunza sunuyorum kabul edilmiştir (15 oyla)

2. madde okundu

BAŞKAN- Söziisteyenler?

KARAL- Bu maddede 1. maddenin içindedir kaldırsak iyi olur.

SAVCI- cm² şu kadar paradır diye açık kalın.

DİZDAROĞLU- Birtakım anlaşmazlıklar olabilir. Maddenin olduğu gibi kalması yararlıdır.

TUĞRUL- 1. maddedeki 200 sözcüğü bu maddeye katmak gerekir.

CIVAOĞLU- Yani madde 2 kaldırılacak; metin, madde birin devamı olacaktır.

GÖKYAY- Bütün yapıtlarda harita ve resim bulunmaz. Bunlar ayrı şeylerdir.

Bunu hazırlayan yazar, ayrı bir masrafa katlandığını ileri sürebilir.

Onun için ayrı bir madde ayırmak ve bu maddenin madde başı olmasında zaruret vardır.

CIVAOĞLU- 2. maddenin aynen kalmasını oyunza sunuyorum. Kabul edilmiştir.

CIVAOĞLU- Madde üçü okuyoruz. Söz isteyenler? Olmadığından madde üçü oyunza sunuyorum. Kabul edilmiştir.

CIVAOĞLU- Madde dördü okuyoruz. Söz isteyenler?

BİRSEL- Bazı tanıtma yayınları Yürütme Kurulu kararı ile satın alınıyor.

Bu sebeple bu maddede değişiklik yapmak gerekecek.

ÇAĞLAR- Yürütme Kurulunun yetkisi dışında olanlar için Yönetim Kurulu kararı lâzımdır denebilir.

KARAL- Madde aynen kalır, Yönetim Kurulu yine Yürütme Kuruluna bazı eserler için bir yetki tanır.

CIVAOĞLU- Madde 4'ün aynı kalması kabul edildi.

Madde 5'i okuyoruz. Kabul edilmiştir.

Madde 6'nın okunmasına geçiyoruz.

CIVAOĞLU- Bu madde üzerinde konuşmak isteyenler?

AKSOY- Maddenin son cümlesi ekleme gibidir ve ilk cümlenin anlamını değiştiriyor.

GÖKYAY- Genel Yazman haklı. Durum şöyle olacak: Bir eseri yararlanmak için alırken bir ücret ödenecek. Birgün bu eserin daha geniş bir kitleye arzı gerekiyorsa, 2. ve 3. baskıları yapılmış gibi ücret ödenecektir, demek istiyoruz.

SAVCI- Eser alınırken Kurumda yararlanmak için telif hakkı satın alınıyor demektir ve bu 1. baskı üzerinden muamele görüyor demektir. Basıldığı takdirde bir şeyvödenmez çünkü ilk baskısıdır. 2. defa basılırsa yeni bir şey o zaman ödenir.

KARAL- Yararlanmak için satın alınacak eserin basılması konu edilemez, basılmayacaktır. Yani bu yararlanmak sözünü kaldıralım veya böyle şey olmaz.

BALTACIOĞLU- Önemli bir nokta var çözümleyemedim. Dil Kurumu ne gibi eserler basacak, hangilerini basmayacak? Dil Kurumu ilme dayanan bir ihtilal devrim ve evrim kurulu olduğuna göre, ne gibi eserleri basacaktır? Dille ilgili her eseri basacak mıyız? Sanmıyorum.

DİZDAROĞLU- Bu fıkra kalmalıdır. Yararlanmak üzere incelemeler yaptırıyoruz. Meselâ Baltacıoğlu'na Dil Estetiği konusunu incelettik. Bunu nasıl ödeyeceğiz. Bu fıkranın bulunması zorunludur.

GÜKYAY- Yararlanılan eserin bir sırası gelir bastırılması da gerekebilir.

KARAL- Yararlanmak için ne demektir? Bütün kollar mı yoksa biri mi yararlanacak. Yararlanmak için yapıt ne demektir? İzah edilsin.

HATİBOĞLU- Karal haklıdır. Yararlanmak için alınan eser bazı kötü sonuçlara yol açabilir. Tirişoğlu, sonu kafiyeli olan kelimelerle bir sözlük yapmış. Bu eserden malzeme olarak yararlanılır ve kelimeler seçilebilir ama basılamaz. Yayınlanan nadirdir. Yönetmelik bu aza göre ayarlanmamalıdır. Ayrıca bastırılmak üzere alınıp da bastırılmayanlar da vardır.

DEMİRAY- Yararlanmak için almanın Kuruma faydası vardır. Bu madde kalsın.

KARAL- Bir eser değerli ise satın alınmalı bir kenara konmak üzere satın alınmamalıdır. Biz ismarlasak dahi, beğenilirse bastırmak için alınsın. Kurumda yararlanmak için yazılan bir eseri sonradan bastırmak çelişmeye düşmek olur, bu Kurumun böyle şeyler yapması doğru değildir. Yapılmasın.

BALTACIOĞLU- Eğitim ve öğretim araçları arasında en etkileyicilerinin başında yazılı metinler gelir. En önemlisi realitenin kendisidir. Tezli piyesler ise ondan da önce gelir (Knok gibi tezli piyesler) çünkü bunlar öğretici ve uyarıcıdır. Bende bir piyes hazırladım Eksik adam diye.

3 perdedir ve bu eserde dil davası aksiyon halinde sonuna kadar savunulmuştur. Bu piyesimi dil davası ile ilgili kısmı az olduğu için basmadı. Halbuki ben bilhassa az yazdım. Çeşitli konular arasında dil davasını tabii duruma soktum. Eseri Millî Eğitim Bakanlığı basacaktır. Yayınlar tesirli olması için endirekt olmalıdır.

TUĞRUL- Yararlanmak için satın alınacakların 1. baskısı için yazı ücreti ödenmez denilebilir.

GÜKŞEN- İki noktaya değineceğim. 1- Yararlanılmak üzere alınan eser basılırsa, 2 veya 3 kategoride telif hakkı vermeye mecburuz. Çünkü kendi derginizde veya yıllıktaki bir yazıyı başka bir yerde de çıkarsak veriyoruz. 2- side yararlanmak üzere eser yazdırmaya mecburuz. Yapılan bir çalışma için meselâ az bilinen bir dilde bir çeviri gerekebilir. ./.

Yararlanmak için eser satın alınmazsa bu Kurum işleyemez.

DİZDAROĞLU- Yararlanmak üzere satın alınan eserler çeşitli oluyor.

1- Kurum ısmarlar ve onlara dayanarak bir monografi hazırlanabilir.

2- Bir de meselâ Kastamonu çevresi saz şairlerinden derlenen bir eser gelir. Bunu bastıramayız ama, satın alır kitaplığa koyar ve gerektiği zaman faydalanabiliriz.

ÇAĞLAR- Usul hakkında konuşacağım. Bu Yönetmeliği bir uzmanlar heyeti hazırladı. Bizlere de okunmak üzere gönderildi. Okumayanlar varsa yarına kadar okusunlar ve yarın sadece eksik tarafları üzerinde konuşalım. Vaktimizi bilim işlerine harcayalım.

KARAL- Ben maddenin kalkmasını teklif etmedim. Yararlanmak için alınan eserlerin bastırılması konu olamaz dedim.

AKSOY- Yararlanmak için alınmış eserler bir zaman sonra bastırılabilir.

1-2. fıkralar çelişme halindedir. Maddeye şu şekli verelim. Kurumda yararlanmak için yazılan ve bastırılmayan yapıt ve yaptırılan çevirilere ücret verildikten sonra ilerde basılması halinde 2. baskı ücreti ödenir.

MAZIOĞLU- Karal'ı desteklerim. Eser ya yararlanmak için veya basılmak için alınır. Malzeme işlemeden basılmaz zaten. Bunlar bastırılmasın. Bu konuda yeterlik kabul edildi.

CİVAOĞLU- İtiraz bu eserlerin basılması için yapılmaktadır. Şu halde yararlanmak için alınan eserlerin basılıp basılmamasını oyunza sunacağım. Yararlanmak için satın alınan eserler basılmamalıdır önerisini oyunza sunuyorum.6 oy aldı.

Basılabileceğini oyunza sunuyorum. Kabul edildi.

SAVCI- Yararlanmak için bir eseri almak telif hakkını almak demektir.

İlk baskısında ödeme yapmak yazarına iki defa ödeme yapmak demektir.

Yararlanmak için eser almak Kurumla yazar arasında halledilecek bir iştir.

İlk baskıya telif hakkı ödenmez. Ama eser yazarı tarafından değil de, başkaları tarafından genişletilerek basılırsa, o zaman bu kısma 1. madde telif hakkı gibi ödeme yapılır.

GÜKŞEN- Yönetmeliği inceleyen komisyonda hakim olan düşünce şuydu:

Eseri yararlanmak üzere aldık; 10 sene basmadık, sonra basmaya kalktık. Bu 10 senelik zararı telâfi etmek üzere 2. ve 3. baskı ücreti vermeyi düşündük.

CİVAOĞLU- Kurumda yararlanmak üzere alınan eserler ilerde basılırsa ilk baskısı için ücret ödenmez, diğer baskıları için ödenir. Bu Savcı'nın önerisidir .Oyunza sunuyorum... Kabul edilmiştir (15 oy)

ÇAĞLAR- Bu işin hızlı gitmesi için, yönetmeliği okuyup teklifle gelmek ve bu teklifleri konuşmak gerekir. Bilim işi olmayan bu iş için çok zaman harcanmaktadır.

CIVAĞLU- Bu şekilde konuşmalar uzar. Kısa şekli her madde için iki kişiye söz verilir ve geçilir.

GÖKYAY- İki kişiye söz vermek her madde için iki fikir var demektir. Haksızlık olur. Arkadaşlar ilk düşünceye katılıyorsa konuşmasınlar sadece katıldıklarını bildirsınlar.

KARAL- Madde okununca lehte vealeyhte teklifi olanlar sunsunlar.

CIVAĞLU- 6. maddeyi savcının kabul edilen önerisi şeklinde düzeltilmesiyle oyunza sunuyorum. Kabul edilmiştir.

CIVAĞLU- Madde 7 yi okuyoruz. Söz isteyenler?

MAZIOĞLU- Ölü dillerden hangisi kastedilmiştir? Ölü dillerden çeviri daha zordur. 25 lira öneriyorum.

CIVAĞLU- Ölü dillerden ve Türk lehçelerinden yapılan çevirilere saymaca sayfa başına 25 lirayı oyunza sunuyorum. Kabul edilmiştir (14 oyla)

AKSOY- Arapça yazılmış metinler, ağıdalı dillerden yeni yazıya çevrilenler ne olacak? Meselâ Şinasi, Ahmet Rasim v.s.Şen

BİRSEL- Meselâ Çağlar'ın çevirdiği Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri'ne ne verilecek?

EDİSKUN- Birsnel haklı. Eski harflerle olanlar var, bir de yeni harflerden bugünkü dile çevrilenler var ki bunlar ayrı ayrı şeylerdir.

GÖKYAY- Çevri yazıdan transkripsiyon anlıyoruz. Bu maddeye bir sadeleştirme kelimesi eklemek lâzamdır.

CIVAĞLU- 7. maddeye bir g fıkrası eklemek gerekiyor.

g) Eski metinlerden sadeleştirilerek bugünkü dile aktarılan metinler saymaca sayfa 20 lira ödenir. Oyunza sunuyorum. Kabul edildi.(9 oyla)
15 lira ödenir önerisi ise kabul edilmedi (8 oyla)

SAVCI- 7. maddenin a, b, ç, d fıkralarındaki ücretlerin şu şekilde olmasını öneriyorum.

a) 25 liradan 30 liraya, b) 20 liradan 25 liraya, ç) 25 liradan 30 liraya Türkçeden-yabancı dile çevrilere 30, yabancı dilden Türkçeye çevriler için 25 lira ödenmesini öneriyorum.

KARAL- Savcı'nın önerisine itiraz ediyorum. Ücret artmasına biz ön ayak olmayalım, başkaları olsun, takip edelim.

CIVAĞLU- Savcı arttırılmasını öneriyor ve ileriye görelim diyor. Oya sunacağım. Ücretlerin aynı kalmasını isteyenler (13 oy)

Ücretlerin arttırılmasını isteyenler (6 oy)

Ücretlerin Yönetmelikteki gibi kalması kabul edilmiştir.

CIVAOĞLU- Madde 8'in okunmasına geçiyoruz. Kabul edilmiştir. Madde9'u okuyoruz.

KARAL- Sayfa esasına bağlanmayan yapıtlar hangileridir?

DİZDAROĞLU- Meselâ hazırlanan bir antolojiye önsöz yazmak için birçok araştırma ve inceleme yapmak lâzımdır, ama önsöz 5 sayfa tutar ve 100 lira ödenir. Bu da bu kadar emeğe çok azdır. Bunu kasedtik.

KARAL- Bu maddenin kaldırılmasını öneriyorum. Bu nevi çalışmaların zaman ve emeğini takdir etmeye imkân yoktur. Ayrıca bir önsöz'ün ölçüsü de yoktur. Bu madde ile bir açık kapı bırakılmaktadır.

AKINCI- Nesir antolojisi için bir önsöz yazılması gerekti. Ben yazdım. Çok uzun sürdü, 8.5 sayfa olduğu için 250 lira gönderdiler. Sayfa hesap edilmedi.

GÖKYAY- Hiçbir eser çala kalem yazılamaz. Bir eserle bir önsöz arasında fark yoktur.

ÇAĞLAR- Herhangi bir makeleye de önsöz kadar emek sarfedilir, yoksa bu makaleyi yazı kurulu da kabul etmez.

CIVAOĞLU- 9. maddenin kaldırılması önerisi var. Oyunuza sunuyorum. Kabul edilmiştir. (12 oyla)

Maddenin kalmasını oya sunuyorum (6 oy) kabul edilmemiştir. Madde 10'un okunmasına geçiyoruz.

BİNATLI- Eseri sahibi bastırmak için alır da bir daha vermezse ne olacak?

GÖKYAY- Eseri vermiyoruz, Basma hakkını veriyoruz.

ÇAĞLAR- Birçok maddeler Millî Eğitim Bakanlığının ilgili yetkili dairelerinden alınmıştır. Burada beş dakikada hal yoluna gidilemez.

KARAL- Bu yönetmelikle Türk Dil Kurumunun mühim bir işi hallediliyor. Millî Eğitim Bakanlığına da pek güvenmeyelim. Kurum kitabı satın almak için para ödeyecek mi? Ödenemisse yazar beş sene sonra alabilir. Ödemiş ise nasıl alır?

GÖKŞEN- Bu madde Türk Dil Kurumunca hazırlanan 1962 ve 1967 yönetmeliklerinde de vardır. Telif hakları kanunu ile çelişme olmasın diye aynen alınmıştır.

KARAL- Kurum basılmak için verilen esere telif hakkı vermemişse yazarı basar, avans verilmişse yazar avansı iade eder, öyle basar.

DEMİRAY- İş yapmayan suçludur. Avans kapora demektir, iş yapılmayınca yanar.

KARAL- Şartlar basmaya müsait olmayabilir. Bu sebeple de eser basılmaz.

GÖKYAY- Bu durum yazarın aleyhine olur. Eser hazırsa değeri bugün daha fazladır. Üç sene sonra eskimiştir ve değerini kaybeder. Üç sene sonra basmamak gerekçesiyle avansı geri almak haksızlık olur. Avans kaporadır ve yanar.

CIVAĞLU- İki esas teklif var. 1-10. maddenin a fıkrasının 2. faslını kaldırmak, 2- Bir de Karal'ın üzerinde durduğu teklif var, o da eserini basmak için aldığı avansı iade eder. Bir de verilen avans kaporadır, yanar deniyor.

Şimdi evvela a) fıkrasının kaldırılması önerisini oyunuza sunuyorum. Kabul edilmiştir.

Şimdi ikinci öneriyi oya sunacağım. O da şudur: Kurum basmadığı takdirde yazarı eseri basar, avansı iade eder.

BİRSEL- Telif hakları kanununun bu maddelerle ilgili maddelerini bilmemiz lâzım. Aksi halde alınacak karar aksi olursa yönetmelik işlemez, Kanımca bu kanunu bulalım inceleyelim sonra karara varalım.

KARAL- Kanuna rağmen, mukavelede her şey zikredilir ve mukavele şarttır.

CIVAĞLU- 10. maddeyi bırakıp, kanunu gördükten sonra konuşalım. Maddenin kanunu gördükten sonra konuşulması veya konuşulmasına devam edilmesini oyunuza sunacağım. Konuşmalara devam edilmesini oyunuza sunuyorum.

Kabul edilmiştir... Devam edilecektir.

KARAL- İkaz ediyorum. Kurumun menfaatini de düşünmemiz lâzım.

SAVCI- Hukuk açısından da avansın iadesinde güçlük vardır. İlerde mesele çıkabilir.

DİZDAROĞLU- Konuyu hem Dil Kurumu yönünden incelemeliyiz, hem de yazar yönünden incelemeliyiz. Bastırmak üzere satın alıyoruz. Bastırmalıyız. Aksi halde 5 sene sonra bastırmadık diye parayı geri alamayız. Yoksa hiçbir yazar bize eser vermez.

ÇAĞLAR- Bence bunlar mukaveleyle bırakılmalıdır. Baştan bağlamaktansa, bu madde yönetmelikten çıkarılır ve yazarla yapılacak mukavelede bu şartlar bulunur.

ÇAĞLAR- Ben bu yönetmeliğin yeniden gözden geçirilmek üzere tümünü komisyona iadesini öneriyorum.

AKINCI- Bastırılmayan eserler için aykırı bir önerim var. Bir eser basılsa da basılmasa da verilecek paranın 2/3 değil tamamını vermek lâzımdır.

Önce 2/3 ünü alıyorsa, 5 yıl sonra basılmadığı takdirde kanımca ücretin almadığı 1/3 bölümünü de vermek lâzımdır.

ÇAĞLAR- Bunu 20. maddeye eklemek gerekir.

CIVAĞLU- Çeşitli görüşlerden sonra çıkardığım sonuç şu oldu. Avansın iadesi konusu yazarla yapılacak sözleşmeye bırakılsın, bu madde yeniden komisyonca düzenlensin.

GÖKYAY- Bu konuların kanuni yönden de incelenmesi lâzımdır kanısındayım.

AKSOY- Görüşmeleri bu maddede keselim. Komisyon şimdiye kadar üzerinde durulan maddeleri de baştan ele alarak tümünü gözden geçirsin ve son şeklini metin halinde getirsinler. Diğer maddelerini de konuşmak bizim bir günümüzü dolduracaktır.

CIVAĞLU- Komisyonun, bütün maddeleri kanunî yönden de inceleyip yeniden getirmesi uygun olacaktır.

ÇAĞLAR- Komisyona bir hukukçu da katalım.

GÖKŞEN- 1962 ve 1967 de hazırlanan yönetmeliklerde de bu madde vardır ve aynı aktarılmıştır. Acaba hukukî yönden incelenmesi o zaman yapılmamış mıydı?

GÖKYAY- Benim avukat bir öğrencim var bu komisyona o da katılsın.

CIVAĞLU- Ben bu işten anlayan Ekrem Amaç'tan faydalanılmasını öneriyorum.

KARAL- Bu ticari bir iş değil bir haktır. Bence telif kanunu hazırlayan Amil Artus'tan rica edelim.

ÇAĞLAR- Komisyon serbest kalsın, istediği ile ilişki kursun.

BİRSEL- 14. maddede dergideki yazılarla ilgilidir. Bunun için yazı kurulunda konuştuk, esaslarını tesbit ettik. Raporumun sonunda vardır.

Bunda da Yönetmeliğe uyulmasını istedik. Komisyon bu esasları da görsün.

CIVAĞLU- Türk Dil Kurumunca Satın Alınacak ve Bastırılacak Yapıtlar için Ödenecek Ücretlerle ilgili yönetmeliğin, yeniden komisyona iadesi ve tümünün yeniden ve hukukî yönden de incelenerek hazırlanacak metnin Yönetim Kuruluna sunulmasını oyunza sunuyorum. Kabul edilmiştir.

DVİSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 059-165/2